

dovršeno hudobno dejanje znake prestopka po §. 303 kaz. zak. obsega, morala se je Ana A. tega prestopka kriva spoznati. (§. 288 odd. 3 kaz. pr. r.)

Kriva prisega po §. 199 lit. a kaz. zak. je kaznjiva, akoravno so v prisežnej formuli pravni pojmi obseženi.

(Razsodba od 21. februvarja 1879, št. 13972.)

Vsled tožbe Ane H. proti Josipu H. zaradi plače 28 gl. 56 kr. s pr. se je pred bagatelnim sodnikom poravnava sklenila, vsled katere je tožnica od pravice do terjanja odstopila, ako zatoženec priseže, „da iztožene svote ne dolžuje, ker razen že plačanih 50 gld. tožnici sploh ničesar ni dolževal, in da svote 28 gl. 56 kr. nikedar ni pripoznal ter se k njenej plači nikedar ni zavezal“. — Zaradi te prisega se je Josip H. z razsodbo okrožne sodnije v N. od 31. oktobra 1878, št. 6619, hudodelstva goljufije po §. 199 lit. a kaz. zak. krivega spoznal.

V proti tej razsodbi vloženi ničnostnej pritožbi sklicuje se zatoženec na odd. 9. lit. a. in b. §. 281 kaz. pr. r. rekoč: Dogovorjena prisega se ni o dogodkih, marveč o pravnih pojmi naložila, je tedaj juridična nespametnost; kazensko-sodnijska odgovornost nastane le tam, kjer se neresnični dogodki, in ne tudi tam, kjer se nepravilni pravni nazori s prisego potrdijo; v zakonitem smislu tu ni prisege, tedaj tudi ne krive prisege. —

Pri javnej obravnavi c. kr. kasacijskega dvora, katera se je pod predsedništvom dvornega svetovalca Decastello dné 21. februvarja 1879 vršila, navedel je generalni odvetnik zoper pritožbo tudi naslednje: Lahko se pritrdi, da inkriminirana glavna prisega ne ugaja popolnoma naravi tega dokaznega sredstva, ter da bi se vsled dvornega dekreta od 18. februvarja 1846, št. 935, just. zb. zakonov ne bilo smelo dopustiti, na tak način prisego formulirati v civilno-sodnijskejši razsodbi. Toda s tem še ni nemogoče postalo, da bi kriva taka prisega kaznjiva ne bila. V besedah prisege dobijo, ako se na konkreten slučaj vporabijo, tudi pravna načela značaj

dogodkov, res da sicer dogodkov, ki se nam kažejo zmotani z gotovimi pravnimi načeli. Natanko razločevanje mej tem, kar se tiče dejanja, in mej pravom ni mogoče. Pri poskušnji, vse pravnotehnične izraze z dotičnimi istinitimi elementi nadomestiti, bi ne malokrat prišli do meje jezika, ne da bi svoj namen dosegli. — Mnogi taki izrazi imajo razen tega tudi javno pravico v vsakdanjem življenji, rabi jih vsakdo in ni jim sploh treba posebnega razlaganja, ker jih že tako vsakdo razumeva. Odgovornost pred kazensko sodnijo odpade tedaj le pod tem pogojem, ako se v resnici sme o pravem razumenji prisegajočega dvomiti (primerjaj: najvišjesodnijsko razsodbo od 3. januarja leta 1871, št. 15469, št. 1352 Glaserjeve zbirke.)

Takih dvojb ni bilo. Opravičevanje zatoženca posebno ni dalo navoda k mnenju, da besed prisege ni razumel. Ako se je tedaj prvi sodnik iz dokaznega izida prepričal, da je Josip H. vedoma krivo prisegel, tedaj se iz njegove obsodbe ne more razvidati, da se mu kaka krivica dela. — C. kr. najvišji sodnijski dvor ovrgel je ničnosti prtožbo.

Razlogi:

Ničnosti pritožba opira se na napačno formuliranje H—ove prisege vsled pogodbe, in dokazan kaznjiv obstanek dejanja, ker se je zatožba tjakaj glasila, da je zatoženec po obsežku prisege neresnične dogodke kot resnične s prisego potrdil. Ta prisega ne obsega sploh nobenih dogodkov, marveč le pravna načela tako, da bi se pri natančnejšji obravnavi nikoli ne bilo pripustilo, da bi bil zatoženec o nerazumljivih mu stvareh prisegal. Gledé na to argumentacijo nanaša se pritožba na slučaje ničnosti po §. 281, št. 9 odd. a. in b. kaz. pr. r. — Toda vkljub pomanjkljivosti prisežne formule izvršil je vendar zatoženec s prisego tega, kar je v oni stalo, hudodelstvo goljufije na tak način, kakor je v razsodbi povedano. Kajti izid pravdne zadeve postal je odvisen od prisege, v prisežnej formuli so se pravne razmere z besedami zaznamenovala, s katerimi v vsakdanjem življenji navadno konkretne istinitosti zaznamenujemo, in v predležečem slučaju nanašali so se oni pravni pojmi na določene istinitosti, na katere se je tožba Ane H. pto. 28 gld. 56 kr. opirala in katere so se pri obravnavi omeniti morale. Sodnijski dvor pa je razjasnil, da

je zatoženec iztoženo svoto 28 gld. 56 kr. deloma skupno s svojo pozneje umrlo soprogo in deloma sam na posodo vzel, a ne plačal in da je sam Ognjeslava H. prosil, da naj za to svoto nikar ne toži, temveč da naj čaka, da sin zatožencev od vojakov pride. Zategadelj se oni del prisege, kjer zatoženec trdi, da razen določeno zaznamenovane dolžne svote 50 gld. ni bil ničesar dolžan in da je neresnično, da je on istinitost dolžne svote 28 gl. 56 kr. priznal, kot neobhodno tem dogodkom nasprotujoč in neresničen kaže. Ta določanja pa obsegajo vse znake v §§. 197 in 199 odd. a. kaz. zak. zaznamovanega hudodelstva goljufije in z uporabo teh §§. na predležeči čin zatoženca se tedaj zakon ni žalil. Pomisliti se mora tudi, da je zatoženec deloma s svojim lastnim obnašanjem prisegi nasprotoval in da se je prisega od obeh strank vsled poravnave z besedami formulirala, o kojih pomenu pri zatoženem nikakor ni bila mogoča kaka dvomba. Morala se je tedaj na §. 281, št. 9, odd. a. in b. kaz. pr. r. oprta ničnosti pritožba kot neopravičena ovreči in zatoženec po §. 390 kaz. pr. r. obsoditi, da vsekake stroške vsled kasacijske obravnave povrne

O naših pravnih reformah.

VII.

Poudarjali smo že, da se z ustno in javno obravnavo principijelno ne zлага pritožba na drugo in tretjo instanco, temveč da bi morale biti vse razsodbe, če bi se to načelo strogo izpeljalo, takoj po prvem odloku neovrgljive. Razsodba, katero izreče sodnik po končnej ustnej obravnavi, opira se na neposredne utise, katere so napravile nanj izjave in morda tudi obnašanje strank in ti utisi v prvotnej svojej naravnosti mogoči so le jedenkrat, namreč pred prvim sodnikom. Zapisnik pri ustnej obravnavi ne da se primerjati s sedanjimi sodnijskimi zapisniki. Sedaj zabeleži se vsaka beseda in mora se zapisati mnogo nepotrebnih izjav, pri ustnej obravnavi pride v protokol komaj okvir razprave, stranke ali njihovi zastopniki, navedeni dokazi, najvažnejši ugovori. Izjave